

รายวิชา สังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๓๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง มารยาทชาวพุทธ

ครูผู้สอน ครูอุบล พันธุ์อ้น

เรื่อง

มารยาทชาวพุทธ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกวิธีปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติตนในวัดตามมารยาทชาวพุทธ
๒. ปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติตนในวัดตามมารยาทชาวพุทธได้
๓. เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยและการปฏิบัติตนในวัด

เมื่อเราไปวัดเราต้องมีการปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม

ภาพใดเหมาะสม

การแต่งกายที่เหมาะสมเมื่ออยู่ใน
ศาสนสถาน ควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย
เช่น ผู้หญิงไม่ควรสวมเสื้อผ้าที่รัดรูปทรง
ควรใส่เสื้อมีแขน สีนี้อุดฉาด ไม่นุ่งกระโปรง
สั้น หรือ กางเกงขาสั้น

ภาพใดเหมาะสม

ผู้ชาย ใช้คำว่า กระผมหรือผม

ผู้หญิง ใช้คำว่า ดิฉัน

การใช้คำแทนพระภิกษุ ใช้คำว่า

ท่านหรือพระคุณเจ้า

การปฏิบัติตนขณะสนทนากับพระภิกษุสงฆ์ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ถ้าภิกษุรูปนั้นเป็นพระเถระผู้ใหญ่ควรประนมมือขณะพูดกับท่าน
๒. ไม่พูดล้อเล่นไม่ใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพหรือแสดงอาการเสมอท่าน
๓. ผู้หญิงไม่ควรสนทนากับพระภิกษุสองต่อสองเพราะผิดพระวินัย
๔. เมื่อเสร็จกิจธุระแล้วให้รีบลากลับไม่ควรพูดคุยนานเกินไป
เพราะเป็นการรบกวนเวลาของพระภิกษุ

ภาพใดเหมาะสมในการกราบพระ

การกราบเบญจางคประดิษฐ์

เป็นการกราบพระโดยใช้อวัยวะทั้ง ๕ คือ หน้าผาก มือทั้ง ๒ ข้าง เข่าทั้ง ๒ ข้าง สัมผัสกับพื้น มีวิธีการดังนี้

จังหวะที่ ๑ ยกมือขึ้นในท่าประนมมือระหว่างอกปลายนิ้วชี้ชิดกันลำตัวตั้งตรง (อัญชลี)

จังหวะที่ ๒ ยกมือขึ้นพร้อมกับก้มศีรษะให้ปลายนิ้วชี้จรดหน้าผาก (วันทา)

จังหวะที่ ๓ ทอดมือทั้งสองลงพร้อมๆ กันให้มือและแขนทั้งสองข้างราบกับพื้นคว้ามือห่างกันเล็กน้อย พอให้หน้าผากจรดพื้นระหว่างมือทั้งสอง **ถ้าเป็นผู้ชาย** ให้ศอกทั้งสองข้างต่อจากเข่าราบไปกับพื้นหลังไม่โก่ง **ถ้าเป็นผู้หญิง** ให้ศอกทั้งสองข้างค่อมเข่าเล็กน้อยราบไปกับพื้นหลังไม่โก่ง (อภิวาท)

การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

ท่าเตรียมกราบ

ท่ากราบ
จังหวะที่ ๑ อัญชลี

ท่ากราบ
จังหวะที่ ๒ วันทา

ท่ากราบ
จังหวะที่ ๓ อภิวาท

ภาพใดเหมาะสมในการไหว้พระ

การไหว้พระ

ประนมมือขึ้น ก้มศีรษะ จรดหัวแม่มือ
หัวแม่มืออยู่ระหว่างคิ้ว
นิ้วชี้แตะที่เหนือหน้าผาก
ก้มหัวให้หน้าขนานกับพื้น
ค้อมหลังพอประมาณ

กิจกรรม ร่วมด้วยช่วยคิด

เกมตอบคำถาม

มารยาทชาวพุทธ

ถ้าเรายืนอยู่แล้วเห็นพระสงฆ์เดินผ่านมา
เราควรทำอย่างไร

รีบเดินหนีไป

ยกมือไหว้ท่าน

ก้มลงกราบท่าน

ยืนหันหลังให้ท่าน

ขณะนั่งรถประจำทางถ้ามีพระสงฆ์ขึ้นมา
แล้วไม่มีที่นั่งเราควรทำอย่างไร

นั่งสำรวจกิจกรรมการยาทา

แบ่งที่นั่งให้ท่านนั่งข้าง ๆ

สละที่นั่งให้ท่านนั่ง

ยกมือไหว้ท่าน

การกราบพระสงฆ์เราควรกราบอย่างไร

กราบ ๑ ครั้งแบบมือ

กราบ ๑ ครั้งไม่แบบมือ

กราบ ๓ ครั้งไม่แบบมือ

กราบ ๓ ครั้งแบบมือ

ใครแต่งกายได้เหมาะสม เมื่อไปวัด

แต่งกวาสวมเสื้อผ้าสีเรียบ

น้ำใส่เครื่องประดับราคาแพง

เปรมสวมกางเกงขาสั้น

ฟ้าใสสวมเสื้อผ้ารัดรูป

ใครปฏิบัติตนในขณะสนทนากับพระภิกษุ ได้อย่างเหมาะสม

แก้วประนมมือขณะสนทนา

เก้งนั่งไขว่ห้างขณะสนทนา

กล้าใช้คำแทนตัวเองว่า โยม

ก้องขอให้พระภิกษุทำนายฝัน

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๙ เรื่อง มารยาทชาวพุทธที่ดี
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๙ เรื่อง มารยาทชาวพุทธที่ดี
๒. ครูสังเกตและให้คำแนะนำ การทำใบงานของนักเรียน
๓. ครูให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับนักเรียนตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๙ เรื่อง มารยาทชาวพุทธที่ดี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูก
และใส่เครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

ใบงานที่ ๙

เรื่อง มารยาทชาวพุทธที่ดี

- แต่งกายด้วยชุดสุภาพเรียบร้อย ไม่นุ่งกางเกงขาสั้น ไม่ใส่เสื้อแขนกุด
- กราบเบญจางคประดิษฐ์ เข้าทั้ง ๒ มือและข้อศอกทั้ง ๒ หน้าผากจรดพื้น
- การถอดรองเท้าก่อนเข้าโบสถ์
- นำของเล่นไปนั่งเล่นในโบสถ์ พูดคุยกัน ส่งเสียงดัง
- ประนมมือก้มศีรษะเล็กน้อย ปลายนิ้วชี้อยู่ระหว่างคิ้ว นิ้วหัวแม่มือจรดจมูก
- กิริยามารยาทเรียบร้อยไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น ไม่พูดเสียงดังเกินไป
- เมื่ออยู่ในโบสถ์ ไม่หันเท้าชี้ไปทางพระพุทธรูปที่เป็นพระประธาน
- สนทนากับพระสงฆ์ด้วยกิริยาที่สำรวม สุภาพ
- กราบพระพุทธรูปที่เป็นประธานในโบสถ์

เฉลยใบงานที่ ๙

เรื่อง มารยาทชาวพุทธที่ดี

- ✓ แต่งกายด้วยชุดสุภาพเรียบร้อย ไม่นุ่งกางเกงขาสั้น ไม่ใส่เสื้อแขนกุด
- ✓ กราบเบญจางคประดิษฐ์ เข้าทั้ง ๒ มือและข้อศอกทั้ง ๒ หน้าผากจรดพื้น
- ✓ การถอดรองเท้าก่อนเข้าโบสถ์
- ✗ นำของเล่นไปนั่งเล่นในโบสถ์ พุดคุยกัน ส่งเสียงดัง
- ✗ ประนมมือก้มศีรษะเล็กน้อย ปลายนิ้วชี้อยู่ระหว่างคิ้ว นิ้วหัวแม่มือจรดมูก
- ✓ กิริยามารยาทเรียบร้อยไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น ไม่พูดเสียงดังเกินไป
- ✓ เมื่ออยู่ในโบสถ์ ไม่หันเท้าชี้ไปทางพระพุทธรูปที่เป็นพระประธาน
- ✓ สนทนากับพระสงฆ์ด้วยกิริยาที่สำรวม สุภาพ
- ✓ กราบพระพุทธรูปที่เป็นประธานในโบสถ์

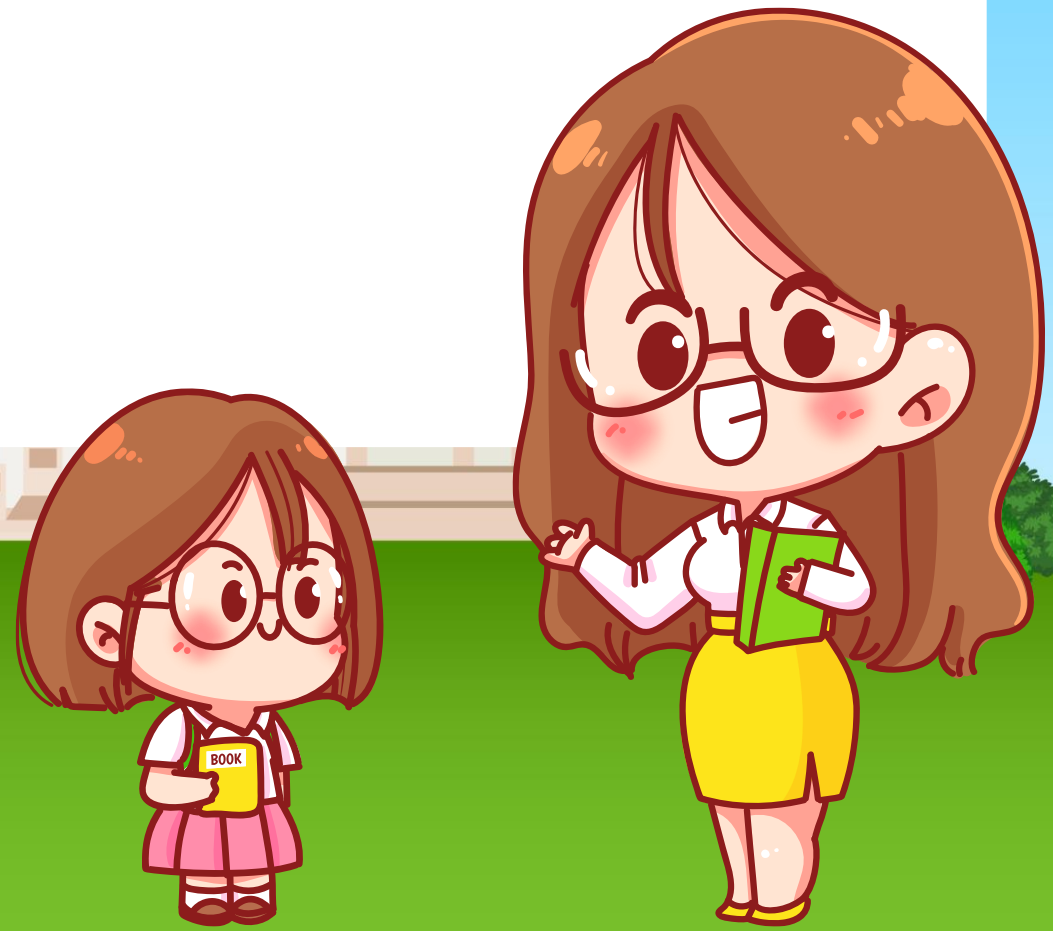

สรุป บทเรียน

พุทธศาสนิกชนควรศึกษามารยาทชาวพุทธ เพื่อให้ปฏิบัติตนได้อย่าง
ถูกต้องเหมาะสม ทั้งต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลใน
พระพุทธศาสนา

- การปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัย
- การปฏิบัติตนในวัด

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พุทธมามกะ (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

บทสวดมนต์ พิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

